

Resolució sobre sobirania energètica

Justificació

El grup de treball de Sobirania Energètica (SE) de la Comissió d'Acció Econòmica (CEF) proposa sotmetre a aprovació de l'Assemblea de Representants del Consell de la República Catalana la següent resolució sobre sobirania energètica a l'objecte de:

- Centrar el marc conceptual i el posicionament del Consell en relació a aquesta matèria.
- Orientar les actuacions a emprendre per part del Consell en aquest àmbit.

El grup de treball SE-CEF ha elaborat un document de treball sobre transició energètica i sobirania energètica que es posa a disposició dels representants, govern, grups locals i registrats.

El model energètic actual, basat en recursos fòssils i altament centralitzat, que impedeix tot plantejament de sobirania energètica, es troba en crisi; existeix un consens internacional per reorientar-lo vers un model descentralitzat i basat en energies renovables. Aquest nou model permet assolir graus molt elevats de sobirania si s'endeguen les mesures tècniques, econòmiques i polítiques adequades. L'energia és un element estratègic generador de riquesa i per tant facilitador del desenvolupament econòmic. Per incidir en el model econòmic i el benestar social és imprescindible de tenir control sobre el sistema energètic (llegeixis, sobirania). Actualment, es parla molt de transició energètica i poc de sobirania, especialment en el marc nacional propi. Per tot això, creiem que el Consell ha d'intervenir en aquesta matèria per tal de:

1. Plantejar el debat energètic en termes de sobirania en el si dels Països Catalans.
2. Apuntar la direcció en la qual caldrà bastir la República catalana des del punt de vista energètic.
3. Contribuir des d'un àmbit polític, amb accions concretes, a l'apoderament social que ha de guiar aquest nou model energètic, per tal de fer possible assolir la plena sobirania energètica.

El Consell ja ha llançat alguna iniciativa en aquest àmbit i pot plantejar-ne d'altres; per això cal dotar-se d'un marc conceptual bàsic. Creiem que és finalment molt oportú atorgar prioritat a aquesta temàtica perquè estem just ara en una cruïlla on, si no s'actua correctament i a temps, podem perdre aquesta oportunitat històrica d'evitar de dependre de l'estat espanyol i dels oligopolis energètics tan estretament lligats a ell.

Proposta de Resolució

CONSIDERANT QUE:

1) En els Països Catalans, dins d'un context pràcticament global, ens trobem en una situació de triple crisi climàtica, de recursos i geopolítica, amb greus repercussions socials, econòmiques i ambientals, que, entre d'altres, ha portat a un màxim estrès el sistema energètic actual. Les prediccions fetes per l'ecologisme des de fa mig segle es comencen a complir amb tota la seva cruïlla.

2) L'Acord de París de 2015 propiciat per l'ONU es concreta a Europa el 2020 en l'European Green Deal i la Llei Europea pel Clima, aprovades just abans de l'esclat de la pandèmia. Aquesta Llei fixa el 2050 com el termini en el qual cal haver completat una transició energètica on el 100% de l'energia consumida sigui d'origen renovable.

3) A casa nostra el govern de la Generalitat de Catalunya impulsa el 2017 el Pacte Nacional per la Transició Energètica i la Llei Catalana del Canvi Climàtic, en ple compte enrere de la nostra Revolució d'Octubre. En els darrers anys i mesos, però, l'acceleració dels efectes del canvi climàtic, el sacseig en l'abastiment de matèries primeres provocat per la pandèmia i els efectes de la guerra d'Ucraïna han portat al límit la crisi del model energètic actual. Per primer cop, aquesta crisi s'ha fet evident als ulls de la pràctica totalitat de la població.

4) La revolució industrial del segle XIX va instaurar un sistema energètic basat en l'ús massiu i una dependència absoluta de combustibles fòssils –primer el carbó i, més tard, el petroli i derivats- contaminants i no renovables, emissors dels gasos que provoquen l'escalfament de l'atmosfera i el canvi climàtic que se'n deriva. Per altra banda, aquests recursos es troben molt concentrats geogràficament i estan a l'origen de molts conflictes geoestratègics, com es constata ara mateix amb el gas natural de Rússia. A més, l'accés a aquests recursos i tota la cadena de valor del sistema d'energia que se'n deriven estan fortament centralitzats i controlats per grans oligopolis. Especialment escandalós és el cas d'Espanya, on aquests oligopolis tenen una elevadíssima capacitat d'influència en les decisions de l'Estat en matèria de política energètica.

5) Als Països Catalans s'hi afegeix l'elevada dependència de l'energia nuclear que, excepte pel que fa a la generació de gasos d'efecte hivernacle (GEH), presenta una problemàtica similar a l'anteriorment descrita en relació als combustibles fòssils. A destacar, també, l'existència d'una important infraestructura vinculada al gas natural i a la petroquímica. Especialment al Principat, el nivell de desplegament de les energies renovables és molt baix en relació a l'entorn espanyol (amb la mateixa regulació i condicions climàtiques) i a l'europeu en general. Com a resultat de tot plegat, el nivell de cobertura de la demanda amb recursos energètics propis (autonomia energètica) amb prou feines no arriba al 10%.

6) Catalunya, particularment, es troba a la cua d'Europa en el desplegament de generació renovable. Malgrat que el nivell de consciència mediambiental de la societat catalana es pot considerar mitjà-alt, els projectes de generació renovable troben una forta oposició entre la ciutadania dels territoris afectats i topen amb regulacions molt feixugues. Per altra banda, la iniciativa ciutadana per engegar projectes individuals o col·lectius tot just s'està despertant i és encara molt feble. Si a això hi sumem una geografia complexa, la històricament poc decidida aposta dels governs de la Generalitat de Catalunya i les traves dels governs espanyols durant llargs períodes, tindrem els principals factors que expliquen aquest retard en el desplegament d'un nou model energètic.

7) Els governs autonòmics, i en concret la Generalitat de Catalunya, estan fent esforços molt notables per revertir la situació descrita, malgrat comptar amb un greu infrafinançament, fortes limitacions a la capacitat legislativa i un marge polític massa estret per a plantejar aspectes polítics com el de "sobirania energètica".

8) No hi ha un únic model de transició energètica i no tots ens portaran a assolir la plena sobirania energètica. Serveixi com a exemple més clar l'anunci que s'ha fet de grans projectes de plantes fotovoltaïques i eòliques a l'Aragó per subministrar energia elèctrica a Catalunya a través de línies de molt alta tensió (MAT), seguint el model espanyol de limitar la descentralització energètica i retenir els privilegis dels oligopolis. Catalunya necessita i vol un altre model energètic.

9) En darrer terme, l'energia és un element estratègic generador de riquesa i per tant facilitador del desenvolupament econòmic. Per incidir en el model econòmic i el benestar social és imprescindible de tenir control sobre el sistema energètic (és a dir, sobirania).

10) El govern del Consell ha llançat una primera iniciativa entorn a comunitats energètiques, dins del programa de consum estratègic, però, en el seu conjunt, el Consell de la República està mancat d'una visió i uns objectius polítics que permetin centrar i alinear les seves iniciatives en aquest àmbit i donar-los la prioritat que correspongui.

11) La posada en marxa d'un model energètic propi de la República catalana no serà possible sense la plena sobirania política però, al mateix temps, i atesa la velocitat dels canvis que s'estan produint, no podem restar-ne al marge en el mentrestant.

D'acord amb les consideracions anteriors, l'Assemblea de Representants del Consell de la República **DECLARA:**

1) El Consell de la República Catalana, per mitjà de la seva Assemblea de Representants, expressa la seva voluntat i el seu compromís ferm a contribuir a posar en marxa un procés de transició energètica efectiu i ràpid, però molt especialment a orientar aquest procés vers la plena sobirania energètica del país.

Entenem per transició energètica un procés planificat d'evolució des del model energètic actual "energívor" i poc eficient, basat en fonts no renovables, contaminants i centralitzades, de quasi zero presència d'energies renovables, fins a un punt final de model basat en quasi 100% d'energies renovables, en un context de consum contingut, eficient i responsable.

2) El Consell de la República aposta per un model de plena sobirania energètica per als Països Catalans entesa com:

- Un sistema basat en l'ús de recursos (renovables) locals, sense dependència de fonts energètiques o centrals de generació exterior (autonomia energètica).
- Plena capacitat política per a modelar i regular un sistema energètic propi, d'acord amb els consensos socials propis, sense condicionants per part de monopolis totpoterosos i alineat amb els objectius de l'entorn europeu.
- Un model que permeti la sobirania –altrament dita apoderament- de les persones, el sector productiu i els col·lectius locals o transversals, per tal que tinguin prou capacitat de decisió en tot allò relacionat amb el consum d'energia i especialment per tal que puguin esdevenir actors en el centre del nou model energètic republicà.

3) El Consell de la República es compromet a impulsar, des d'ara, un model energètic de la futura República Catalana basat en:

- La substitució de les actuals fonts d'energia no renovables, contaminants, emissores de GEH i majoritàriament d'importació, per fonts renovables autòctones.
- La implantació de tecnologies altament eficients a tots els nivells, tant en la generació i condicionament de l'energia, com en els aparells i processos de consum final, així com en tots els segments: agrari, industrial, residencial, públic, serveis i mobilitat.
- La contenció del consum final d'energia i àdhuc la reducció dels nivells actuals de consum energètic, fruit d'un consum sostenible i responsable i l'eliminació de tot malbaratament energètic, sens menysteniment de la qualitat del servei.
- La substitució progressiva però decidida dels sistemes actuals de generació centralitzada per sistemes altament distribuïts de generació, condicionament d'energia i consum a través d'"illes d'energia" interconnectades, tant siguin de tipus elèctric com tèrmic.
- La utilització, en cada moment, de les tecnologies disponibles més eficients, fiables i viables.
- La digitalització de les xarxes que en permeti un ús i gestió eficients, així com la regulació i intercanvi de fluxos d'energia.
- L'adequada combinació d'infraestructures energètiques de diferents grandàries que permetin garantir el subministrament a les zones més densament poblades i amb menys capacitat d'auto-abastiment energètic, tot plegat sobre la base d'un pacte interterritorial d'abast nacional.
- Un sistema de mobilitat basat en tecnologies molt més eficients i alimentables per energies renovables (avui el vehicle elèctric i demà, probablement el d'hidrogen) i basat en transports públics i alternatius, molt més que no en el vehicle privat.
- L'apoderament ciutadà, especialment a través dels ens locals (comunitats energètiques i ajuntaments), per tal de posar els consumidors en el centre del sistema energètic (en tant que productors/consumidors, o "prosumidors").
- El suport proactiu i estructurat a les famílies més desfavorides, per tal de garantir-los l'accés als serveis energètics, tot acabant amb l'anomenada "pobresa energètica".
- El respecte pel territori i el benestar de la població. Que garanteixi la implementació d'estratègies i/o projectes energètics que minimitzin l'impacte ambiental i no perjudiquin la biodiversitat tal com declaren els organismes intergovernamentals IPCC i IPBES en els seus informes de 2022.
- Potenciar el coneixement, la innovació, el desenvolupament econòmic local, la indústria i l'emprenedoria del país, associats al desplegament d'aquest procés.

4) L'apoderament ciutadà a través de la creació de comunitats energètiques, especialment d'àmbit local, siguin de caire ciutadà o industrial/empresarial, és fonamental per tal de posar en marxa projectes d'impacte i mobilitzar la ciutadania en el combat contra el canvi climàtic. És fonamental, així mateix, que aquest moviment ciutadà faci seva la visió de país i l'objectiu de la sobirania energètica. Les comunitats energètiques tenen, així, una importància estratègica en l'assoliment de la sobirania energètica en tots els seus vessants.

5) No podem esperar al desplegament de la República per afrontar aquest repte de país. Cal, doncs, que el Consell de la República es posi a treballar des d'avui per ajudar a impulsar la transició energètica del país en la línia d'assolir la plena sobirania energètica, com a part de l'estratègia *Preparem-nos*.

6) No estem sols en aquest repte. Moltes entitats de diferents índoles i àmbits estan ja treballant-hi. Per això, des del Consell haurem d'actuar en col·laboració amb moltes d'aquestes entitats i teixir complicitats vers el doble objectiu de la transició i la sobirania energètiques. En particular, ens cal reforçar la col·laboració amb les administracions públiques locals, comarcals i regionals des del reforç mutu i la complementarietat.

En conseqüència amb la declaració precedent, l'Assemblea de Representants del Consell de la República Catalana RESOL:

1. El Consell de la República incorpora l'objectiu de la sobirania energètica dins l'estratègia global del *Preparem-nos*.
2. El Govern del Consell incorporarà el repte energètic en el Pla de Govern i emprendre les iniciatives necessàries –i reforçarà les ja iniciades, si cal– per tal d'avançar en l'assoliment d'un model energètic plenament sobirà en els termes definits en la declaració precedent, tot mobilitzant, quan s'escaigui, els diferents estaments del Consell.
3. El Govern del Consell actuarà en aquest àmbit tot reforçant la col·laboració amb entitats civils –l'Assemblea Nacional Catalana, entre d'altres; cooperatives ciutadanes, associacions empresarials, etc.– i amb les administracions públiques del país, sempre des de la complementarietat i la no-ingerència.
4. El Govern del Consell defensarà els seus plantejaments i divulgarà les seves iniciatives en els fòrums internacionals relacionats amb la lluita contra el canvi climàtic i els nous models energètics. Igualment, estimularà la col·laboració i l'intercanvi en aquesta matèria amb estats i nacions en procés d'emancipació nacional.
5. L'Assemblea de Representats, a través de la CEF, i el Govern seguiran treballant per tal de concretar futures iniciatives en aquest àmbit.

Països Catalans, octubre de 2022.